

R E I Z E

I N D E

B I N N E N L A N D E N

V A N

A F R I K A ,

L A N G S D E K A A P D E G O E D E H O O P ,

I N D E J A A R E N M D C C L X X X t o t M D C C L X X X V ,

G E D A A N

D O O R

L E V A I L L A N T ,

U I T H E T F R A N S C H D O O R

J . D . P A S T E U R .

M E T P L A A T E N .

V I E R D E D E E L .

T E L E Y D E N E N A M S T E R D A M , B Y
H O N K O O P E N A L L A R T .

M D C C X C V I I .

M e t P r i v i l e g i e .

beschreven en aanmerkelijk door haare zedige kleur en haaren langen staert. In kort om in geene verdere bijzonderheden te treden, die voor de meeste mijner lezeren van weinig belang zijn, en een denkbeeld te geeven van alle de rijkdommen, welke deeze streek voor den vogel-verzamelaar opleverde, zal ik slegts zeggen dat ik in het geslacht van de bloem-zuigertjens alleen, welke veele naamrol schrijvers, ik weet niet waarom, onder de boomkruipers gerangschikt hebben, schoon die vogeltjens nooit kruipen, aldaar zeven verschillende soorten gevonden heb.

Wat het groot en klein wild belangt, het was er naar evenredigheid even menigvuldig en ik vrees niet te zeggen dat de streek genoeg zou opleverd hebben om een leger of eene caravane van twee duizend menschen overvloedig levens onderhoud te verschaffen.

Midden in die ontzagchelike verzameling van dieren, welker verscheidenheid mij in geduurige opgetogenheid hield, was ik verwonderd niet die menigte rhinocerosen te zien, van welke mij het volk van de horde van HARIPA gesproken had. Op eenen dag echter kwam KLAAS, die onophoudelijk op iets goeds loerde, om het genoeg te hebben van de eerste te zijn van mij het te koomen aankondigen, in grooten haast in mijne tent mij zeggen dat hij, op enigen afstand

van

van onze legerplaats twee van die dieren gezien had, die midden in de vlakke stil naast elkanderen stonden en dat het slechts aan mij stond het vermaak te hebben voor de schoonste jacht, die ik nog zoude gehad hebben.

Het is waar de jacht kon zeer vermaaklijk zijn; maar behalven dit gevaar dat er in stak, zag ik er nog groote zwaarigheden in. Om twee zulke vreeslijke vijanden aantevallen, moesten wij groote voorzorgen gebruiken en hen naderen zonder van hun gezien of geroken te worden, het welk altoos zeer moeilijk is. Ik wilde eerst dezelve door eenen ring volks omsluiten, en dan naar hen toe gaan door langzaamerhand den kring te vernauwen wanneer wij ons op het tijdstip van den aanval alle verenigen zouden; maar de Wilden verzeekden mij dat dat ontwerp onuitvoerbaar was met deeze dieren. Ik liet mij dan door hen raaden en wij vertrokken met den nodigen moed en elk met eenen goeden snaphaan gewapend. Alle mijne jagers wilden mede gaan en ieder van hun nam de dapperste daaden voor. Ik liet twee mijner sterkste honden aan den band medeneemen om hen des noods op de rhinocerosen los te laten. Wij waren genoodzaakt eenen zeer grooten omweg te neemen, ten einde onder den wind te koomen, om niet gerooken te worden en wij begaven ons naar den oever van de ri-

Z 2

vier;

vier, welke loop wij volgden onder bedekking van de hooge boomen, die haar bezoomden, en weldra wees KILIAA ons een figte van eenen nijl in de vlakte, de twee dieren, toen weder te zien.

Naardien een derzelve veel grooter dan de ander was, oordeelde ik dat het een mannetjen ten wijfjen waren. Voor het overige stonden zij nog onbeweeglijk naast elkanderen in dezelfde gestalte als toen KILIAA hen de eerste reis gezien had; maar zij hielden den neus tegens den wind en stonden bij gevolg met hunne agtersten naar ons gekeerd. Het is de gewoonte van deeze dieren, als zij dus stil staan, zig tegens den wind te plaatsen om, door den reuk verwittigd te worden van de vijanden, die zij te vreezen hebben. Zij draaien als dan alleenlijk van tijd tot tijd den kop om, om eens omtekijken en aan alle kanten voor hunne veiligheid te waaken, maar het is ook slegts voor eenen oogenblik dat zij het gezigt naar agteren wenden.

Wij begonnen te overleggen hoedanig wij het aan zouden leggen om onzen aanval te beginnen en ik gaf in gevolge van dien enige bevelen aan mijne bende, wanneer JONKER, een mijner Hottentotten mij verzogt hem de twee dieren alleen als een bekruipeer te laten aantasten.

Mijne leezers zullen zig hier wel den naam her-

herinneren van dien JONKER, die, toen ik de dwaasheid begong van op eenen boom stam den mond van de *Olyphant-rivier* te willen overvaren, een der zwemmers was, wien ik het behoud van mijn leven te danken had. Tot belooning verhief ik hem, op verzoek van zijne makkers, tot den graad van Jager. Hij was toen nog zeer onbedreven in die oefening; maar ik heb toeti reeds aangemerkt dat hij in het vervolg een zeer behendig schieter werd en dat hij vooral boven alle zijne makkers leerde uitmunten in de konst van het wild te bekruipeuen.

Alzoo zijne aanbieding ons niet belette de onze ontwerpen ter uitvoer te brengen; en, in geval zijn bijzondere aanval niet gelukte, dezelve daarom onzen algemeenen aanval niet schaaden kon, liet ik hem begaan. Hij kleedde zig naakt uit en vertrok met zijnen snaphaan, als eenie slang over den grond kruipende.

Gedurende dien tijd wees ik mijne Jagers de verschillende plaatsen aan daar zij zig stellen moesten. Zij gingen erlangs omweger naar toe, elk hanner twee mannen bij zig hebbende. Ik bleef ter plaatse daar ik was met twee Hottentotten, van welke de een op mijn paerd paste, terwijl de andere de honden vast hield; maar om niet in het gezigt te staan, verborgen wij ons agter een krepelbosch.

Ik had eenen dier toneel-kijkers in de hand, die mij dikwijls gediend had om de beweging der werktuigen en de uitwerking van onze toneel-versierzelen te beschouwen. Wat waren de voorwerpen veranderd! op dit tijdstip vertoonde hij mij twee vreeslijke monster-dieren, die van tijd tot tijd hunnen lelijken kop naar mij wendden. Weldra begonnen hunne bewegingen van vrees en het rond kijken menigvuldiger te worden en ik vreesde dat zij de onrustigheid van mijne honden gemerkt hadden, die, hen in het oog gekregen hebbende, hun best deden om los te koomen en op hen aan te loopen.

JONKER kroop altoos meer en meer voorwaarts, schoon langzaam, maar altoos had hij het oog op de twee dieren gevestigd. Zag hij hen den kop omdraaien, aanstonds bleef hij onbeweeglijk; men zou gezegd hebben dat hij een stuk van een rots ware en ik zelf wierd 'er in bedrogen.

Zijn bekruipen met alle de tuschenpoozingen duurde meer dan een uur. Eindelijk zag ik hem zijne rigting neemen naar eene groote bos van euphorbium, die een kreupelbosch uitmaakte en die ten hoogsten twee honderd schreden van de rhinocerosen af lag. Daar gekoomen en verzeekerd zijnde dat hij zig verbergen kon zonder van hun gezien te worden, stond hij op en, zijn ge-

zigt

zigt naar alle kanten rond gewend hebbende, om te zien of zijne makkers alle op hunne plaatsen gekoomen waren, maakte hij zig gereed om te schieten.

Gedurende al den tijd dat hij aan het kruipen geweest was, had ik hem met het oog gevolgd en, naar maate hij vorderde, had ik mijn hart tegens dank voelen kloppen; maar mijne hartkloppingen verdubbelden, toen ik hem zoo dicht bij die dieren zag en gereed om op een derzelve te schieten; wat zou ik op dat tijdstip niet gegeven hebben om in de plaats van JONKER te zijn, of op het minst bij hem, om ook een van die wilde dieren te vellen. Ik wagtete met het grootst ongeduld dat de schoot van JONKER zoude afgaan en ik begreep niet wat hem belette de te schieten; maar de Hottentot, die naast mij stond en die hem met het bloot oog zoo volmaakt wel onderscheidde als ik met mijn kijker, waarschuwde mij wat hij voor had. Hij zeide mij dat, zoo JONKER niet schoot, zulks was omdat hij wagtete dat een der rhinocerosen den kop zoude omdraaien om hem zoo het mogelijk was in den kop te raaken en dat ik, op de eerste beweging, die zij maaken zouden, den slag zou hooren.

Zoo dra indedaad de grootste van de twee naar onzen kant omzag, wierd hij aanstonds ge-

schoten. Door de schoot gewond, gaf hij eene vreeslijke schreeuw en liep, van zijn wijfjen gevolgd, in woede naar de plaats, van waar de slag gekoomen was. Toen gevoelde ik mijn hart trillen en mijne vrees steeg ten top. Een kil zweet verspreidde zig over mijn geheel ligchaam; mijn hart klopte zoo sterk dat ik de ademhaaling 'er door verloor. Ik verwachtte de twee monsters het kreupelbosch te zullen zien omwerpen, den ongelukkigcn JONKER onder hunne pooten verpletteren en hem in stukken scheuren, maar hij was met den buik op den grond gaan liggen. De list gelukte hem volmaakt, zij liepen hem voorbij zonder hem te bemerken en kwamen regt toe regt aan naar mij toe.

Toen volgde op mijne beangstheid blijfchap en ik maakte mij gereed om hen te ontvangen. Maar mijne honden, die reeds door de snaphaanschoot, die zij geboord hadden verbit waren; spartelden toen zij naderden, zoo sterk dat ik hen niet langer kunnende houden, hen los maakte en tegens hen los liet.

Op dit gezigt maakten zij eene wending en vervielen in eene van de hinderlagen, daar zij eene nieuwe schoot van eenen der jagers ontvingen; vervolgens in eene derde, daar zij met eene derde begroet wierden. Mijne honden kwelden hen aan hunnen kant geweldig, dat hunne woede nog ver-

vermeerderde. Zij schopten vreeslijk tegens hen, zij ploegden den grond met hunnen hoorn, en 'er vooren in groevende van zeven of agt duimen diepte, smecten zij eene hagelbui steenen rondom zig.

Gedurende dien tijd naderden wij alle digter bij malkanderen om hen van nader bij te omsingelen en alle onze kragten tegens hen te vereenigen. Die menigte vijanden, van welke zij zig omringd zagen, bragten hen in eene onuitdrukkelijke woede. Eensklaps stond het mannetjen stil en, ophoudende voor de honden te vlugten, stelde het zig tegens hen en keerde zig om om hen aantetasten en den buik opterijten. Maar terwijl hij hen vervolgde, verliet het wijfjen hem en koos de ruimte.

Ik was zeer blijde over die vlugt, die ons zeer gunstig wierd. Het is zeeker dat, ondanks ons getal en onze wapenen, twee zulke vreeslijke tegenpartijders ons zeer veel te doen zouden gegeven hebben. Ik beken zelfs dat wij, zonder mijne honden dengenene, die nog overig was, niet zonder gevaar en zonder veel te waagen zouden hebben kunnen bestrijden. De sporen van bloed, welke hij op zijnen weg agter liet, deden ons zien dat hij meer dan eene wond ontvingen had en hij verdedigde zig met des te heviger woede.

Na dat deeze woedende aanval enigen tijd ge-
duurd had, begon hij echter te wijken en scheen
zig naar enig kreupelhout te willen begee-
ven, denklijk om zig daar van een rügge-
steun te maaken, en niet meer dan van vooren aan-
gevallen te kunnen worden. Ik raadde zijne
list en, met oogmerk om hem voortekoomen,
vloog ik naar het kreupelbosch, terwijl ik de twee
Jagers, die dicht bij mij waren, tekenen deed zig
ook daar henen te wenden. Hij was nu niet meer
dan dertig schreden van ons af, toen wij ons van
die plaats meester maakten; toen, alle drie te-
zelfden tijd op hem aanleggende, gaven wij hem
onze drie schooten te gelijk, en hij viel zonder
wederom te kunnen oprijzen.

Zijn val was voor mij een heuchlijk genot. Als
Jager en natuuronderzoeker smaakte ik eene dub-
bele zegepraal.

Schoon ter dood gewond zijnde, spartelde het
dier nog terwijl het op den grond lag, even als
het gedaan had toen het overeind stond. Met zij-
ne pooten smeet hij hoopen steenen om zig, zoodat
noch wij, noch onze honden hem durfden
naderen. Ik zou hem de smerten van zijn sterven
wel hebben kunnen bespaaren, door hem eenen
laatsten kogel te geeven, en ik maakte mij oök
gereed om zulks te doen, als mijn volk mij niet
door hunne verzoeken daarin verhinderd had. Ik
kon

kon hun verzoek niet aan een gevoel van medelij-
den toeschrijven, maar ik begreep er de reden
niet van.

Ik heb reeds gezegd dat men, in alle de wilde
volksbenden, even als aan de *Kaap* en in de volk-
plantingen veel werk maakt van gedroogd bloed
van den rhinoceros, dat het vooroordeel aan her-
zelve groote kragt toeschrijft in het geneezen van
zekere ziekten, en dat men het in het bijzonder
als een allerbest middel tegens verstopping be-
schouwt. Men herinnert zig dat, toen SWA-
NEPOEL, door PINARD dronken gemaakt zijn-
de, onder een der wielen van mijn wagen viel,
en een zijner ribben ontwrigte en brak, hij mij
naar rhinoceros-bloed vroeg. Bij gebrek van
bloed gong de ellendige voort met brandewijn te
drinken; hij genas door de kragten der natuur al-
leen en hij bekende dat dat laatste middel even
goed, zoo hij zeide, en voor den gezonden en
voor den zieken mensch, nog beter was dan het
ander. Maar zijne makkers hadden hunne voor-
ingenoomenheid behouden en wilden rhinoceros-
bloed hebben; het dier verloor veel bloed door
zijne wonden; het was niet zonder een zeer groot
verdriet dat zij den grond het rondom zagen in-
drinken en zij vreesden, dat eene nieuwe snap-
haan-schoot dat verlies nog grooter zoude maa-
ken.

Naauwlijks had het dier den laatsten snik gegeven, of alle, zoo oude als jonge, naderden hem met drift met oogmerk om hunnen voorraad op te doen. Zij openden hem daartoe den buik, namen 'er zijne blaas uit die zij ontledigden en, terwijl de een de opening voor eene der wonden hield, bewoogen en slingerden de andere eene bout en een poot van den dooden, om door die beweging het bloed des te gemaklijker te doen uitvloeijen; weldra was tot hunne groote blijdschap de blaas vol en ik ben verzeekerd dat zij met al hetgeen verloren ging twintig blaazen zouden hebben kunnen yullen.

Ik was het dier ook genaderd, maar ik had een ander voornemen dan zij, en wilde het slegts meeten en beschouwen. De Wilden van de horde, die gewoon waren zeer dikwijls van die dieren te zien, verzeekerden mij dat deeze een van de grootste van zijne soort was; ik geloofde zulks niet en hetgeen mij reden gaf om daaraan te twijfelen is dat zijn voornaamste hoorn slegts negentien duimen en drie lijnen lang was, en dat ik bij enige volkplanters langer hoornen gezien had. Voor het overige was de hoogte van het dier zeven voeten en vijf duimen, en zijne lengte van den snoet tot aan het begin van den staert elf voeten en zes duimen.

Doctor SPARMAN heeft over den Afrikaanschen

sehen rhinoceros een zeer geleerde verhandeling uitgegeeven, die van veel waarde is zoo door de uitgestrektheid van zijne naspeuringen, als om de naauwkeurigheid en waarheid der feiten. Zoo ik na hem over het dier spreken wilde, zou ik in herhaalingen vervallen van hetgeen hij gezegd heeft of mij aan de schande van letterdieverij blootstellen. Doch het spijt mij dat in een werk, waarin de rhinoceros zoo wél beschreven is, zulk eene gebrekkige rekening van denzelfden gegeven is. Ik spreek echter alleen van de plaat, die in de fransche en nederduitsche vertaalingen gevonden wordt; haardien ik de oorspronkelijke Zweedsche uitgave niet gezien heb, weet ik niet of men 'er hetzelfde gebrek in vinde; en het is in die onzekerheid dat ik eerlang de afbeelding van dat dier zal uitgegeeven gelijk ik die zelf naar het leven gemaakt heb. In de vertaaling van de reize van BRUCE in *Abysinie* ziet men ook eene afbeelding van den tweehoornigen rhinoceros; maar zij is gebrekkig, omdat men dat dier verkeerdlijk de plooiën van den eenhoornigen rhinoceros gegeven heeft, welke hij voorzeeker niet heeft, ten minsten in Zuid-Afrika niet; zou hij die dan in *Abysinie* hebben? Ik heb zeer sterke reden om 'er aan te twijfelen.

Van *Quammedaka*, eene strek in het Oosten van Zuid-Afrika gelegen, spreekende, zegt SPARMAN

MAN dat die de voornaamste plaats is, daar zig de tweehoornige rhinoceros bevindt. Hier heeft zig de Schrijver bedrogen; maar zijne dwaaling is des te vergeeflijker omdat hij dezelve begaan heeft doordien hij niet in de gelegenheid geweest was om die landstreeken te kennen, welker gezigt hem beter zoude geleerd hebben.

Het is met den rhinoceros niet als met den tijger, den leeuw en de andere vleeschvreetende dieren, die, van roof leevende, die plaatsen tot hun verblijf kiezen, daar men kudden houdt, of daar veele wilde dieren gevonden worden. Wat hem belangt, naardien zijn voedzel, gelijk dat van den olyphant, in gewassen bestaat, en hij die overal vindt, naardien hij nog schuwer is, zoo verwijdert hij zig, gelijk de olyphant van de bewoonde plaatsen.

Men ziet uit deeze wijze van leeven, dat hij, wel verre van bij voorkeur eene streek met horden en boeren-wooningen bevolkt, gelijk *Quammedaka*, tot zijn verblijf te kiezen, integendeel zoodanig eene moet ontvlugten. Zoo men 'er van tijd tot tijd enige ziet, zijn het, om zoo te spreken, verdwaalde reizigers, die, weldra door de inwoners ontdekt en vervolgd, of gedood of genoodzaakt worden weder in allerijl naar hun geboorte-land te keeren.

Zoo 'er ten tijd dat SPARMAN in *Quammedaka*

daka was aldaar veele rhinocerosen gevonden wierden, daar waren 'er geene toen ik 'er was, zoo min als in de geheele volkplanting, uit welke zij gevlugt zijn zedert zij meer bevolkt is geworden.

BONTIUS heeft reeds over langen tijd aange-merkt, zegt SPARMAN, dat de rhinoceros gemeelijk met kruid en kogels gedood wordt. BUFFON heeft waarschijnlijk geen acht geslagen op deeze plaats, toen hij verzeekerde, op het gezag van GERVASE, dat de huid van den rhinoceros door geenen kogel doorboord kan worden.

Als men zekere reizigers gelooven mag, is de huid van den eenhoornigen rhinoceros, wiens schildachtig vel als een mantel om zijnen hals geplooid is, zoo hard, dat zij den snaphaan-schoot kan weérstaan, en het is waarschijnlijk van deezen dat BUFFON heeft willen spreken.

Wat mij belangt, die geene andere dan die van Zuid-Afrika ken, ik moet zeggen dat ik aldaar niet dan tweehoornige gezien heb, die de huid glad als de olyphant hebben. Men kent aan de *Kaap* en in de volkplantingen geene andere rhinocerosen. Wat deze dan belangt, zij zijn niet vrij voor den kogel, gelijk de jagt, welke ik zoo even verhaald heb, mij heeft getoond, en ik geloof vastlijk dat het met den eenhoornigen rhinoceros eens gelegen is.

De

De kleinste hoorn van dien, welken wij doodden, was meer dan een derde korter dan de andere. Ik heb reeds gezegd dat de grootste negentien duimen lang was; maar ik verwonderde mij te zien dat dat zoo vreeslijk wapen, met welk hij den grond diep omploegde en zeer groote steenen verre weg smeet, niet in de beenderen van den kop was ingeplant, dat het slechts aan de huid vast was, en dat ik, als ik die huid heen en weder trok, den hoorn insgelijks deed beweegen.

Het oog van den rhinoceros, dat veel te klein is naar evenredigheid van eene zoo ontzagchelijke klomp, is ook zeer diep in den kop ingezonken, doordien het buitenste van de huid boven de oogput verscheiden kringvormige plooiën vormt, en 'er eene soort van buis van maakt, verscheiden duimen lang, in welker diepst het oog gevonden wordt. Misschien dient deeze buis, door het verkleinen van het veld en door het verzamelen van de gezigt-stralen, even als de buizen van onze verrekijkers, om het zintuig te versterken; maar zij belet ten minsten het dier andere voorwerpen te zien dan die, welke in de rigting van zijn oog zijn. Ook denken de Wilden, als zij niet in die rigting zijn, in veiligheid te wezen, zelfs al zijn zij zeer dicht bij hen, omdat zij lieh als dan niet in het oog krijgen.

Doch eene zonderlinge bijzonderheid van den

twee-

tweehoornigen rhinoceros is dat hij met zijnen hoorn al loopende den grond omploegt en te gelijk zijne pis zeer verre naar agteren uitwerpt, terwijl hij agter uit slaat. Eene andere zeer aanmerkelijke gewoonte van dat dier is dat het zijne uitwerpzelen met zijne pooten fijn treedt en de zelfe nooit heel laat gelijk de olyphant.

Schoon het vleesch van den rhinoceros op verre na zoo goed niet is als dat van het rivierpaerd, is het echter veel beter dan dat van den olyphant.

Mijne Wilden beloofden 'er zig lekkere gastmaalen van en het denkbeeld alleen van dat onthaal was voor hun een vermaak, dat alle de gevaaren, die zij ondergaan hadden, deed verachten. Welke smulpartijen voor hun van een beest dat ten minsten twee of drie duizend ponden woog! De avond viel; zij verlangden 'er reeds aan te zitten en wilden nog dienzelfden avond de geheele bende 'er op vergasten; zij begonnen alle de stukken, die hun dienden van het dier afteknijden; in minder dan een half uur gong ieder met zijne vragt heen zonder dat 'er bijna enige verandering plaats schein te hebben; maar zij stelden zig wel voor des anderendaags en den volgenden dag wedertekoomen met alle hunne makkers, om 'er volkoomen hun genoeg aan te eeten.

Ik was ook voorneemens wederom te koemen,

IV. Deel.

A a

in

in hoop dat dat ontzagchelijk groot lijk enige roofvogelen zoude aantrekken, welke gemakkelijk magtig zoude kunnen worden. Maar op het oogenblik dat ik mij gereed maakte om te vertrekken, wierd mijne aandacht geheel opgewekt door een heel nieuw vogelen-gezang, dat van alle kanten van den oever der rivier kwam; ik naderde onder het geboomte en ontdekte inderdaad verscheiden vogelen, die mij tot nog toe onbekend waren. Dusging ik in eens van de jacht op viervoetige dieren tot de vogelen-jagt over en gaf mijne verbeelding, vermoeid van het bloedvergieten, wat rust. Merwijl ik het natuurlijk afgrijzen en de walging, welke het mij dikwerf veroorzaakte, naar gelang van de kleinheid der voorwerpen zag verminderen. Meermaalen wendde ik mijn gezigt op de groente en de bloemen en als enig verdriet en de weerin die onafscheidlijk zijn van een doolend en eenzaam leven, mij somtijds in het midden mijner verbeelden kwam verraschen, riep mij de nederigste plant, die mijn oog op zig trok en mijne schreden ophield, mij tot het aangenaam gevoel van het leven weder, welk eene zoo diepe eenzaamheid zoude hebben kunnen verdooven. Ik begaf mij diep in het bosch steeds den loop der rivier volgende. De uitflag beantwoordde aan mijne verwagting; ik schoot verscheiden nieuwe soorten van vogelen, welke ik nog niet gevonden had.

Dik-

Dikwijls verlegen in de keuze, als ik verscheidene op eenen zelfden boom zag zitten, wist ik niet welken ik dooden zoude; maar de aanmerkenswaardigste of de schoonste trok, gelijk men denken kan, altijd mijne snaphaan-schoot op zig.

Laaten wij eindelijk ons gezigt eens laten rusten op een voorwerp niet minder aangenaam, op kleuren, die mischien nog bevalliger zijn. Altoos mijne aandacht vestigende op het gevogelte, hun welluidend gekweel, de schitterende en verscheidenlijk getinte kleuren van hunne pluimaadjen, trad ik voort midden in het mimosa-bosch. Eensklaps gevoel ik mijne reuk uitneemend aangenaam aangedaan; ik zoek de plant of den heester; die mij zulk eene zoete wellust verschafte: de lucht, die mij omringt, is mijn leidsman; hoe meer de reuk mij aandoet, hoe nader bij de bloem is; ik koom aan den oever der rivier: van verwondering opgetogen staa ik stil op het zien van een pragtig gewas, het schoonste dat ik immer beschouwd had: het was eene lelie, die zeven voeten hoog was; ik was genoodzaakt het hoofd opteheffen om het haar te bewonderen. Zij slingerde, vol majesteit op haare buigzaamsteel en liet stroomen van wierook uitvloegen.

Op het bovenste gedeelte van haare rechte en opgeschoten steel stonden negen en dertig bloemen: hier en daar maar met orde en sierlijkheid geplaatst,